అన్నపూర్ణ

దేవినేని ఉష

అన్నపూర్ణకు మెలకువ వచ్చింది. చుట్టూ చూసింది తెల్లని గోడలు బెడ్‌లైట్ వెలుతురులో కనబడుతున్నాయి. గొంతు ఘంటగా ఉంది.

దాహంగా ఉంది

మంచం మీద నుండి లేవలేని అశక్తత తలతిప్పి చూసింది స్టూల్ మీద మంచి నీళ్ళు పోసి ఉన్న గాజు జగ్ కనిపిస్తోంది.

పెదవులు తడుపుకుంది. నాలుక మీద తడి లేదు

"రాధా!" ఎండిపోతున్న గొంతుతో అస్పష్టంగా పిలిచింది

జవాబు రాలేదు

అన్నపూర్ణ కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి

మెల్లగా కుడిచెయ్యి చాపి స్టూల్ మీద ఉన్న జగ్ అందుకోబోయింది.

వేళ్ళ అంచులు తగిలి జగ్ భళ్ళున కిందపడి పోయింది. గాజు జగ్ ముక్కలు ముక్కలు అయిపోయింది నీళ్ళు అన్నీ నేలపాలు అయ్యాయి.

మంచి నిద్రలో ఉన్న గోపాల్‌కు ఏదో కింద పడిన శబ్దానికి మెలకువ వచ్చింది.

అత్తగారి గదిలో నుండి ఆ శబ్దం వచ్చిందని గ్రహించాడు తల తిప్పి చూసాడు. రాధ గాఢంగా నిద్రపోతోంది

"రాధా"! చిన్నగా పిలిచాడు.

రాధ పలుకలేదు.

గోపాల్ తను బెడ్ దిగాడు.

స్లిప్పర్స్ వేసుకుని పక్కరూమ్‌లోకి వచ్చాడు.

గాజు పెంకులు, నిస్సహాయంగా మంచం మీద పడుకుని ఉన్న అత్తగారు. ఆమె స్థితి అతనికి అర్థం అయింది. మగవాడు అయినా అతని మనసు జాలితో కరిగింది.

"మంచినీళ్ళు కావాలా అత్తయ్యా!" అడిగాడు

అవును అన్నట్టు తలూపింది.

గోపాల్ స్టూల్ మీద ఉన్న గ్లాసు తీసుకుని వంట గదిలోకి వెళ్ళి గ్లాస్‌తో మంచినీళ్ళు తెచ్చి గ్లాస్ అత్తగారి చేతికి అందించాడు.

అన్నపూర్ణ ఒక్కొక్క చుక్క గొంతులో పోసుకుంది

ఖాళీ గ్లాస్ తీసుకున్నాడు గోపాల్

అన్నపూర్ణ అల్లుడి వేపు కృతజ్ఞతగా చూసింది

గోపాల్ గాజు పెంకులు ఏరి వేసేసాడు

అన్నపూర్ణ కళ్ళు మూసుకుంది

గోపాల్ తన రూమ్‌లోకి వచ్చాడు.

రాధ చిన్నగా కదిలింది.

"రాధా!" భార్యను కుదిపాడు.

"ఏమిటి"? కళ్ళు విప్పి అడిగింది.

అత్తగారి స్థితి అంతా చెప్పాడు

రాధకు ఏమీ జాలి అనిపించలేదు

"మిది మరీ విడ్డూరం రోజూ చచ్చే వాడి చావుకు ఎవరు ఏడుస్తారు!" నిర్లక్ష్యంగా అంటూ కళ్ళు మూసుకుని నిద్రకుపక్రమించింది

గోపాల్ నిట్టూర్చి తను కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

★ ★ ★ ★ ★

తెల్లవారి పని మనిషి అంజమ్మ వచ్చి అన్నపూర్ణ పక్క బట్టలు దులిపి అన్నపూర్ణతో మొహం కడిగించింది.

"అంజమ్మా! రోజూ ఆ చప్పటి బ్రెడ్ ఉదయాన్నే నేను తినలేకపోతున్నాను. ఒక్క ముద్ద అన్నం రాత్రిది ఉన్నా తెచ్చిపెట్టు" అన్నపూర్ణ అడిగింది.

ఉదయాన్నే ఆమెకు బ్రెడ్, పాలు ఇస్తారు.

అన్నపూర్ణ ఒకప్పుడు నిజంగా అన్నపూర్ణే. వద్దు విస్తారంగా పండే పొలాలు ఉండేవి అన్నపూర్ణ భర్త రాఘవరావుకు.

అన్నపూర్ణ ఇంట్లో రోజు నాలుగు శేర్లు బియ్యం అన్నం ఉడికేది.

ఆ ఇంట్లో ఉండేది అన్నపూర్ణ, రాఘవరావు. వాళ్ళ కూతుళ్ళు ఇద్దరే అయినా వచ్చేపోయే అతిథుల రాక ఎక్కువగా ఉండేది. ప్రతిరోజు ఆ ఇంట్లో నలుగురైదుగురు విస్తరి ముందు కూర్చోవాల్సిందే.

ఇంటికి ఎవరు వచ్చినా అన్నపూర్ణ ఆదరించి అన్నం పెట్టేది. ఆమె పేరుకు తగ్గట్టుగా ఉంటుందని అందరి నోటా ఎన్నో ప్రశంసలు పొందింది

వాళ్ళ సంతానం చాముండి, రాధ

చాముండికి ఆరు సంవత్సరాలు వచ్చాకా రాధ పుట్టింది ఇద్దరు పిల్లలని అపురూపంగా పెంచుకున్నారు. చాముండిని ఆ వూరి రైతు కొడుకు రాజారావుకు ఇచ్చి వివాహం జరిపించారు. రాజారావు అత్త వారి నుండి కట్న కానుకలు ప్రత్యేకంగా ఆశించలేదు రాఘవరావుకు ఉన్న సంతానం ఇద్దరు ఆడపిల్లలే.

అతని ఆస్తి వీళ్ళకే సంక్రమిస్తుంది అని తెలుసు.

చాముండికి చాలా వరకు సహనం తక్కువ. నోటి దురుసు ఎక్కువ

రాధ ఆసంవత్సరం కాలేజిలో జేరింది. రాధ ఆడింది ఆటగా, పాడింది పాటగా పెరిగింది. ఆమె స్వభావం చాలా చిత్రమైనది ప్రతి దానికీ ప్రిస్టేజీ అంటూ చిందులు వేస్తుంది

రాధకు, చాముండికి అంతగా సఖ్యత కలవదు.

రాధ డిగ్రీ ఫైనలియర్ లో ఉండగా రాఘవరావు మరణించాడు

ఆ లోగిట్లో అన్నపూర్ణ, రాధ మిగిలిపోయారు.

బంధువులు తరచుగా వస్తారు కనుక ఆడవాళ్ళకు ఎక్కువగా సమస్యలు ఎదురు కాలేదు.

బంధువుల సహకారంతో అన్నపూర్ణ రాధ వివాహం తలపెట్టింది

గోపాల్ పట్నంలో బ్యాంక్‌లో వర్కు చేస్తున్నాడు.

అతనికీ, రాధకు ఘనంగా వివాహం జరిగింది.

రాజారావు మరదలి పెళ్ళిలో మొహం మాడ్చుకుని తిరిగాడు.

అత్తగారు తమ పెళ్ళి కంటే మరదలి పెళ్ళి అట్టహాసంగా చేసిందనే అభిప్రాయం అతని మనసులో పడింది.

రాధ తన అభిరుచుల మేరకు అట్టహాసమైన చీరా, సారెలతో పట్నంలో కాపురం పెట్టింది

రాజారావు అత్తగారి ఆస్తి పంచి తన భార్యకు రావాల్సిన వాటా ఇవ్వాలంటూ పేచీ పెట్టుకున్నాడు.

ఆడపడుచులకు ఆస్తి హక్కు ఎటూ వచ్చింది కనుక కూతుళ్ళకు ఆస్తి పంచక తప్పలేదు అన్నపూర్ణకు.

చాముండి పూర్తిగా భర్త పక్షాన జేరిపోయింది.

డబ్బుతో రాజారావు ఆవూరి పెద్దలను కొనేసాడు. ఆస్తిలో అత్తగారికి ప్రత్యేకంగా వాటా పెట్టాల్సిన అవసరం లేదని, ఆవిడకు ఉన్నది ఎటూ ఇద్దరు కూతుళ్ళే కనుక ఆవిడ బాధ్యత చివరి వరకు వాళ్ళే స్వీకరిస్తారని చెప్పాడు.

అన్నపూర్ణను నోరెత్తనీయకుండా రాజారావు రాఘవరావు ఆస్తి రెండు భాగాలు చేయించాడు.

రాధ, ఆమె భర్త వచ్చి తమ ఆస్తి అంతా క్యాష్ చేసుకున్నారు.

చాముండికి నలుగురు పిల్లలు ఉన్నారు. వాళ్ళు చిన్న పిల్లలు. వాళ్ళ ఆలనా, పాలనా చూస్తుందని

చాముండి, రాజారావు పథకం వేసుకుని తల్లిని తమ ఇంటికి తెచ్చుకున్నారు.

తనకంటూ భర్త ఏర్పరచిన లోగిలి దాటి అన్నపూర్ణ కూతురి ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టింది.

అన్నపూర్ణగా పేరు మోగిన ఆమె కూతురి ఇంటికి జీతం లేని ఆయా అయింది. కూతురి పిల్లలను కూతురికంటే ఎక్కువగా సాకింది.

అల్లుడు రాజారావు అత్తగారు తమ ఇంట అడుగు పెట్టాకా ఒక్కనాడూ పలుకరించలేదు. ఆవిడను చూస్తూనే మొహం ధుమధుమ లాడించేవాడు.

అన్నపూర్ణ ఆ ఇంట అందరి నిరాదరణలు మూగగా భరించింది.

చాముండి పిల్లలు ఎవరి జీవితాల్లో వాళ్ళు స్థిరపడే నాటికి అన్నపూర్ణకు వృద్ధాప్యం మీద పడిపోయింది. ఆవిడ అవసరం చాముండికి తీరిపోయింది.

తల్లిని వెంటపెట్టుకుని బస్సులో చెల్లెలి ఇంటికి తీసుకు వచ్చింది.

అప్పటికే లైట్‌గా పక్షవాతం వచ్చింది అన్నపూర్ణకు.

రాధ, చాముండి కలసి అన్నపూర్ణను హాస్పటల్‌లో జాయిన్ చేసారు.

అన్నపూర్ణను రాధకు అప్పగించి చాముండి, రాజారావు తమ వూరు వెళ్ళిపోయారు.

రాధకు అక్కా, బావా స్వభావం తెలుసు.

తల్లికి జవసత్వాలున్నంత వరకూ ఊడిగం చేయించుకుని రసం తీసిన పిప్పిలా అయిపోయిన తల్లిని ఇలా వదిలించుకున్నారని గ్రహించుకుంది.

అక్కమీద కోపంతో డబ్బు ఖర్చు పెట్టి తల్లికి మంచి వైద్యం చేయించింది.

ఆవిడను డిశ్చార్జి చేసాకా తన ఇంటికి తీసుకు వచ్చింది. తల్లి కోసం ఒక రూమ్, ఒక పని మనిషిని ఏర్పరచింది.

అయితే రాధది అంతా డిసిప్లిన్ ప్రకారం జరిపే పద్ధతి.

ఇద్దరు మగపిల్లలు ఉంటే హాస్టల్‌లో జాయిన్ చేసింది. ప్రతి సంవత్సరం హాలిడేస్‌కు మాత్రమే వాళ్ళు ఇంటికి వస్తారు

ఆ ఇంట్లో పద్ధతులన్నీ విదేశీ పద్ధతులే. రాధ ప్రతి విషయంలో నూ స్టేటస్ కోసం చూస్తుంది.

అన్నపూర్ణగా రోజూ పది మందికి అన్నం పెట్టిన అన్నపూర్ణకు ఇప్పుడు చిన్న కూతురు రాధ టైం ప్రకారం అన్నం కొలిచి పెడుతుంది.

వయసుమీద పడింది కనుక కడుపునిండుగా తింటే అరగదు అని అంటుంది రాధ. అంతేకానీ ఆమె ఇంట్లో బియ్యం లేకకాదు.

సంవత్సరం తిరిగే సరికి అన్నపూర్ణ మరింత ఎముకల పోగు అయింది. చాలీ చాలని కొలత తిండి ఆమె శక్తిని పూర్తిగా హరించేసింది.

అన్నపూర్ణ

అన్నపూర్ణకు తిరిగి పక్షవాతం వచ్చేసింది పూర్తిగా మంచంలో పడిపోయింది.

ప్రాణం ఒక్కటి తప్ప ఆవిడలో ఏమీ లేదు అది ఎప్పుడు పోతుందా అని దైవ ప్రార్థన చేసుకుంటూ ఉంటుంది.

★ ★ ★ ★

అంజమ్మ అన్నపూర్ణ కోరిక మీద రాత్రి అన్నం పళ్ళెంలో పెట్టి తెచ్చింది

అన్నపూర్ణ ఆశగా అందుకోబోయింది.

రాధ వచ్చి ఆ దృశ్యం చూడనే చూసింది

నిలవ ఉన్న అన్నం తల్లికి పెడితే ఆమె ఆరోగ్యం మరింత క్షీణించి పోతుందని, ఆ అన్నంలోకి సూక్ష్మక్రిములు జేరి ఉంటాయని లెక్చర్ ఇచ్చింది

అన్నపూర్ణ కూతుర్ని జాలిగా చూసింది

తెలిసిన వాళ్ళకు చెప్పొచ్చు, తెలియని వాళ్ళకు నేర్పొచ్చు కానీ తన కూతురి లాంటి మూర్ఖులకు ఎవరూ నచ్చ చెప్పలేరని ఆవిడకు తెలుసు

రాధ పరుషంగా మాట్లాడుతుంటే అంజమ్మకు కోపం వచ్చింది. రాధకు, ఆమెకు మాటా మాటా పెరిగి వాళ్ళ తగదా తారాస్థాయి జేరింది

గోపాల్ వచ్చి ఆ ఇద్దరు ఆడవాళ్ళకు సర్దిజెప్పబోయాడు ఎవరూ వినిపించుకోలేదు

అంజమ్మ పని మానేసి వెళ్ళిపోయింది

పోతేపోయింది డబ్బు పారేస్తే లక్షాతొంభైమంది అనుకుంది పళ్ళు కొరుకుతూ రాధ

అన్నపూర్ణకు బ్రెడ్ తెచ్చి ఇచ్చింది రాధ నిరాసక్తిగా దాన్ని అందుకుంది అన్నపూర్ణ

★ ★ ★ ★

రాధ ఆ వూరి మహిళా మండలికి ప్రెసిడెంట్. ఆ రోజు మహిళా మండలి మెంబర్స్ అంతా రాధ ఇంటికి వచ్చారు రాధ తల్లిని పలకరించాలని అన్నపూర్ణ గదిలోకి వెళ్ళారు మరో పని మనిషి దొరకలేదు అన్నపూర్ణకు చీర మార్చటానికి కూడా ఎవరూ లేరు రాధ టైంకి తిండి పెడుతుంది కానీ అటువంటి పనులంటే అసహ్యం

మహిళా మండలి మెంబర్స్ సహజమైన స్వభావాలతో అన్నపూర్ణను చూసి చెవులు కొరుక్కున్నారు.

మర్నాటి నుండి రాధ మీద విపరీతమైన ప్రచారాలు జరిగిపోతున్నాయి. మహిళా మండలి ప్రెసిడెంట్ గొప్ప ఆధునిక భావాలు కనపరుస్తుంది. ఇంట్లో కన్నతల్లిని హీనంగా చూస్తుంది అంటూ

మరో పక్క పని మనిషి అంజమ్మ పని పోయిందన్న కక్ష కొద్దీ ఆ ఇంట్లో తను చూసిన వాటికి మరికొన్ని రంగులు పులిమి రాధను తేలికగా మాట్లాడసాగింది

అన్నిరకాల వార్తలు రాధ చెవిన పడ్డాయి తన తల్లి మూలంగా సంఘంలో తన స్టేటస్‌కు మచ్చ ఏర్పడుతోంది అని, ఇలా అయితే తన విలువ తగ్గిపోతుందని ఆమెకు కష్టంగా అనిపించింది

రెండు రోజులు ఏక దీక్షగా ఆలోచించి అందుకు ఒక పరిష్కారం ఎన్నుకుంది. గోపాల్ భార్య నిర్ణయాన్ని ఆమోదించలేదు ఎప్పుడూ భర్తను లెక్క చేయని రాధ ఈ సారీ లెక్క జేయలేదు తల్లినే తీసుకు వెళ్ళి అనాధాశ్రమంలో జేర్చేసింది. తల్లి క్రింద నెలకు వాళ్ళకు ఇంత డబ్బు ఇస్తానని, తల్లిని శ్రద్ధగా చూడమని ఆ ఆశ్రయం అధికారిని కోరింది

వూళ్ళో మళ్ళీ కొన్ని రోజులు రాధ మీద వదంతులు పుట్టాయి రాధ లెక్కజేయలేదు.

★ ★ ★ ★

అన్నపూర్ణకు కూతురి దగ్గర కంటే ఇక్కడ కాస్త బాగానే ఉంది. ఎంతో ఆస్తి ఉన్న తను ఇలా అనాధల మధ్య బ్రతకటం ఆమెకు చాలా బాధగా ఉంది

కూతుళ్ళ సొమ్ము తినకుండా ఇలా పరాయివారు పెట్టే తిండి తినటమే మేలు అనిపిస్తోంది ఆమెకు.

ఆ రోజు ఆయాలు మాట్లాడుకున్న మాటల్లో తెలిసింది అన్నపూర్ణకు-

రాధ తన కింద శరణాలయం వారికి డబ్బు కడుతోంది అని డబ్బు ఎరగా వేసి కూతురు తనను వదుల్చుకుంది అని అర్థం అయింది

అన్నపూర్ణ ఒళ్ళు అసహ్యంతో కంపించి పోయింది ఆ రోజు మొదలు పది రోజులు అన్నపూర్ణ ఆహారం ముట్టలేదు

★ ★ ★ ★

ఆగస్ట్ పదిహేనవ తేదీ. స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం మహిళా మండలి వారు అనాధ శరణాలయంలో పంచటానికి లడ్డూలు తెచ్చారు రాధ రాలేదు.

అన్నపూర్ణ వాళ్ళను చూసి కళ్ళు తిప్పలేదు ఆయాలు పిలిచారు. అన్నపూర్ణ మాట్లాడలేదు

మరో రెండు నిమిషాలకు అక్కడున్న అందరూ తెలుసుకున్నారు అన్నపూర్ణ మరణించిందని ఆమె తల దగ్గర చీటీ. మహిళా మండలి సభ్యులు విప్పి చదివారు

పడుకునే రాసినట్టు ఉంది అక్షరాలు వంకర టింకరగా ఉన్నాయి.

"ఆడపిల్లలే ఆస్తి అనుకుని ఉన్న ఆస్తి వాళ్ళకే ఇచ్చాను. ఏ తల్లితండ్రులు అయినా బిడ్డలు చూస్తారని నమ్మి వాళ్ళకు జీవనాధారం ఏమీ లేకుండా అంతా పిల్లలకే అప్పగించ కూడదు. బహుశ నన్ను తల్చుకుంటే ఇక ఎవరూ ఆ పని చేయరేమో!

నా కూతురు డబ్బు ఎరగా పెట్టి నన్ను వదుల్చుకుంది. కని పెంచిన తల్లి అంటే ప్రేమ లేని రాధ కానీ, నా పెద్ద కూతురు చాముండి కానీ నా అంత్యక్రియలు చేయరాదు. ఈ శరణాలయం వారే దయతో ఈ అనాధ ప్రేతానికి అంత్యక్రియలు జరపమని కోరుకుంటున్నాను

ఇట్లు

అన్నపూర్ణ" ◻

"కరుణామయుడు"

(చిత్రం : దేవు దీక్షితులు)

కృపాభిక్ష

ప్రభూ!
ఈ కీర్తి శిఖరాల ఆకర్షణలన్నీ
నిష్ప్రయోజనం
పరమపద శిఖర వీక్షణం
నిత్యానంద దాయకం

అందుకే-
ఉషోదయం కోసం
ఎదురు చూస్తున్నాం
నీ మలి రాకకై
నిరీక్షిస్తున్నాం-

కాని-
అజ్ఞానంతో చెలిమి
అహంకారపు కలిమి
ఈ హృదయాల్నింకా
బంధించే వున్నాయ్

అందుకే ప్రభూ!
నీ క్షమాభిక్షలో
మా పాపాలన్నీ పరిహరించనీ!
నాకున్న ఈ గరిక తివాచీ
నీ అపార కృపా సంకేతంగా భావిస్తా!
నిన్ను స్మరిస్తూనే శాశ్వతంగా విశ్రమిస్తా!!

- పింగళి పాండురంగారావు